22 Μαρτίου 2021

1821 και Ελληνικός Κινηματογράφος

Μετρημένες στα δάχτυλα των δύο χεριών είναι οι ταινίες που διαδραματίζονται στα χρόνια του εθνικού ξεσηκωμού. Αιτία, το υψηλό κόστος και η χαμηλή απήχηση στο κοινό..

Μετρημένες στα δάχτυλα των δύο χεριών είναι οι ταινίες που διαδραματίζονται στα χρόνια του εθνικού ξεσηκωμού (1821-1829). Μόλις εννέα, αρχής γενομένης από το 1929 και με καταληκτική την ταινία του Νίκου Κούνδουρου για τις τελευταίες ημέρες του Λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι (1992), που είναι και η πιο αξιόλογη από όλες. Φαίνεται ότι το παγκόσμιας εμβέλειας αυτό ιστορικό γεγονός δεν μπόρεσε να αποτελέσει πηγή έμπνευσης, τόσο για τον εμπορικό, όσο και για τον λεγόμενο «ποιοτικό» ελληνικό κινηματογράφο.

Οι ταινίες αυτές δεν αγκαλιάστηκαν ούτε και από το κοινό, γιατί για όσες ταινίες υπάρχουν στοιχεία, η απόδοσή τους στο ταμείο δεν ήταν κολακευτική. Ακόμη και ο «Παπαφλέσσας», η ταινία που αποτελεί την τηλεοπτική σταθερά κάθε χρόνο στην επέτειο της 25ης Μαρτίου, η εμπορική της απήχηση δεν ήταν η αναμενόμενη την εποχή που προβλήθηκε.

Έχει προβληθεί το επιχείρημα και φαίνεται να είναι πειστικό ότι το υψηλό κόστος μιας ιστορικής ταινίας και δη πολεμικής, με τα πολλά εξωτερικά γυρίσματα, τις μάχες, τους εκατοντάδες κομπάρσους και τα κοστούμια εποχής, ήταν και είναι απαγορευτικό για ένα τέτοιο εγχείρημα.

9. Αι τελευταίαι ημέραι του Οδυσσέως Ανδρούτσου (1928)

Η πρώτη ταινία για το ‘21 προέρχεται από τη Θεσσαλονίκη και είναι παραγωγή της εταιρείας «Ηρώ Φιλμ Νέας Ελλάδος». Τη γύρισε ο Δημήτριος Καμινάκης, ο οποίος προηγουμένως είχε προσπαθήσει δύο φορές να μεταφέρει στη μεγάλη οθόνη πτυχές της Ελληνικής Επανάστασης, αλλά οι ταινίες του παρέμειναν ημιτελείς. Η πρώτη ολοκληρωμένη ταινία του Καμινάκη είναι μαυρόασπρη και βουβή και παίζουν ερασιτέχνες ηθοποιοί. Αφηγείται τον βίο και τη δράση του αδικοχαμένου ήρωα της Επανάστασης Οδυσσέα Ανδρούτσου και βασίζεται στα απομνημονεύματα του γαμπρού του, του άγγλου φιλέλληνα Εδουάρδου Τρελόνι. Η ταινία έκανε πρεμιέρα στις 21 Δεκεμβρίου 1928 στο ζυθοπωλείο «Αργυλλά» του Βόλου και στη συνέχεια παίχτηκε στη Θεσσαλονίκη, στην Αθήνα, αλλά και στη Νέα Υόρκη.

8. Το Λάβαρο του ’21 (1929)

Η ταινία εκτυλίσσεται στον Μοριά, όπου στις 25 Μαρτίου 1821 στη μονή της Αγίας Λαύρας ο Παλαιών Πατρών υψώνει το λάβαρο της Επανάστασης. Η ταινία επιχειρεί να αναπαραστήσει τα γεγονότα που ακολούθησαν, μέσα από την ιστορία δύο ερωτευμένων, του Δήμου και της Βάσως. Τους βασικούς ρόλους ερμηνεύουν ο

Μάνος Κατράκης (στην πρώτη του κινηματογραφική εμφάνιση) και η Λέα Λελούδα. Την ταινία, που είναι ασπρόμαυρη και βουβή, σκηνοθέτησε ο Κώστας Λελούδας.

7. Μπουμπουλίνα (1959)

Βιογραφική μαυρόασπρη ταινία, διάρκειας 84 λεπτών, που αναφέρεται στη ζωή και τη δράση της Μπουμπουλίνας, της σπουδαίας γυναικείας μορφής του 21. Την ταινία σκηνοθέτησε ο Κώστας Ανδρίτσος, σε σενάριο των Νέστορα Μάτσα και Κώστα Ασημακόπουλου και μουσική του Κώστα Καπνίση. Στο ρόλο της Μπουμπουλίνας η Ειρήνη Παπά, που πλαισιώνεται από σημαντικούς ηθοποιούς, όπως ο Διονύσης Παπαγιαννόπουλος, ο Νίκος Κούρκουλος, η Γεωργία Βασιλειάδου και ο Ανδρέας Μπάρκουλης. Η ταινία προβλήθηκε την σεζόν 1959-1960, έκοψε 37.675 εισιτήρια και κατέλαβε την 21η θέση ανάμεσα σε 52 ταινίες.

6. Η Έξοδος του Μεσολογγίου (1965)

Μαυρόασπρη ταινία, διάρκειας 85 λεπτών, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Δούκα, με πρωταγωνιστές τον Μάνο Κατράκη, την Ίλυα Λιβυκού, τον Τζαβαλά Καρούσο και την Άννα Ιασωνίδου. Η ταινία απεικονίζει τις τελευταίες ημέρες της πολιορκίας του Μεσολογγίου και αφηγείται τη θαρραλέα προσπάθεια των υπερασπιστών της, οι οποίοι επιχειρούν την ηρωική και απελπισμένη έξοδο. Η ταινία προβλήθηκε τη σεζόν 1965-1966 κι έκανε πρεμιέρα στις 11 Απριλίου 1966. Έκοψε 16.207 εισιτήρια και κατέλαβε την 99η θέση σε 101 ταινίες.

5. Καλάβρυτα 1821 (1970)

Μαυρόασπρη ταινία του Σπύρου Ζιάγκου, διάρκειας 78 λεπτών, που βασίζεται στο θεατρικό έργο του Σπυρίδωνος Περεσιάδου «Εσμέ η Τουρκοπούλα». Ο Λάμπρος Κανάκης, ένας φλογερός πατριώτης που ξεσηκώνει τους υπόδουλους έλληνες ενάντια στον Τούρκο κατακτητή, είναι ερωτευμένος με την κόρη του Πασά των Καλαβρύτων, Αϊσέ. Οι δύο ερωτευμένοι νέοι αντιμετωπίζουν από κοινού την άρνηση των γονιών τους και ξεπερνούν τις δυσκολίες της καταγωγής τους, όταν η Αϊσέ βαπτίζεται χριστιανή με το όνομα Ελευθερία. Στους δύο πρωταγωνιστικούς ρόλους ο Παύλος Λιάρος και η Άννα Ιασωνίδου. Η ταινία προβλήθηκε τη σεζόν 1969-1970 κι έκοψε 15.273 εισιτήρια. Κατέλαβε την 90η θέση ανάμεσα σε 99 ταινίες.

4. Βαβυλωνία (1970)

Ηθογραφική κωμωδία του Γιώργου Διζικιρίκη, που βασίζεται στο ομώνυμο θεατρικό έργο του Δημήτρη Βυζάντιου (1770-1853). Η ταινία, έγχρωμη με διάρκεια 81 λεπτά, εκτυλίσσεται σε μία ταβέρνα του Ναυπλίου το 1827 κι έχει ως θέμα τις παρανοήσεις και τις παρεξηγήσεις που προκαλούνται από ανθρώπους διαφορετικών περιοχών του ελληνικού χώρου, οι οποίοι μιλούν διαφορετικές διαλέκτους.

Η ταινία προβλήθηκε τη σεζόν 1970-1971, έκοψε 83.349 εισιτήρια και κατέλαβε την 60η θέση ανάμεσα σε 87 ταινίες. Τη μουσική της υπογράφει ο Λίνος Κόκοτος και πρωταγωνιστούν ο Ηλίας Λογοθέτης, που βραβεύτηκε για την ερμηνεία του στο Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης, ο Αθηνόδωρος Προύσαλης, ο Γιάννης Κοντούλης, ο Δημήτρης Ιωακειμίδης, ο Αλέκος Ουδινότης κ.α.

3. Μαντώ Μαυρογένους (1971)

Βιογραφική έγχρωμη ταινία, διάρκειας 95 λεπτών, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, σενάριο Κώστα Καραγιάννη και Νίκου Καμπάνη και μουσική Κώστα Καπνίση. Η ταινία αναφέρεται στη ζωή και τη δράση της Μαντώς Μαυρογένους, της άλλης εξέχουσας ηρωίδας του ‘21 και ιδιαίτερα στον έρωτά της με τον Δημήτριο Υψηλάντη. Στους πρωταγωνιστικούς ρόλους η Τζένη Καρέζη και ο Πέτρος Φυσσούν. Η ταινία προβλήθηκε τη σαιζόν 1971-1972, έκοψε 201.626 εισιτήρια και κατέλαβε την 20η θέση ανάμεσα σε 90 ταινίες.

2. Η μεγάλη στιγμή του ‘21: Παπαφλέσσας (1971)

Είναι περισσότερο γνωστή με τον τίτλο «Παπαφλέσσας» από την τηλεοπτική της διαδρομή. Έχει χαρακτηριστεί ως ο «Μπεν Χουρ» της ελληνικής κινηματογραφίας. Πανάκριβη παραγωγή για την εποχή της, κόστισε 12 εκατομμύρια δραχμές και ήταν συμπαραγωγή της Φίνος Φιλμ, της Καραγιάννης – Καρατζόπουλος και της Γενικής Κινηματογραφικών Επιχειρήσεων, θυγατρικής της ΕΤΒΑ, που είχε ιδρύσει η χούντα. Το γενικό πρόσταγμα της έγχρωμης αυτής ταινίας, διάρκειας 130 λεπτών, είχε ο Τζέιμς Πάρις, ο αγαπημένος κινηματογραφικός παραγωγός των συνταγματαρχών. Τη σκηνοθέτησε ο Ερρίκος Ανδρέου, σε σενάριο του Πάνου Κοντέλη και μουσική του Κώστα Καπνίση.

Αναφέρεται στη ζωή και τη δράση του Παπαφλέσσα, του ρασοφόρου ήρωα της Επανάστασης, του «μπουρλοτιέρη των ψυχών», όπως αποκλήθηκε. Στον επώνυμο ρόλο ο Δημήτρης Παπαμιχαήλ και σε βασικούς ρόλους ο Αλέκος Αλεξανδράκης, η Κάτια Δανδουλάκη, ο Άγγελος Αντωνόπουλος, ο Στέφανος Στρατηγός, ο ισπανός Φερνάντο Σάντσο και πολλοί άλλοι γνωστοί ηθοποιοί. Η ταινία πρωτοπροβλήθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 1971 στο Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης και κέρδισε τρία βραβεία: της αρτιότερης παραγωγής, σκηνοθεσίας (Ερρίκος Ανδρέου) και σκηνογραφίας (Διονύσης Φωτόπουλος). Στη διαδρομή της

στις κινηματογραφικές αίθουσες τη σεζόν 1971-1972 έκοψε 297.817 εισιτήρια και κατατάχθηκε στην 10η θέση ανάμεσα σε 90 ταινίες.

1. Μπάυρον, η μπαλάντα ενός δαιμονισμένου (1992)

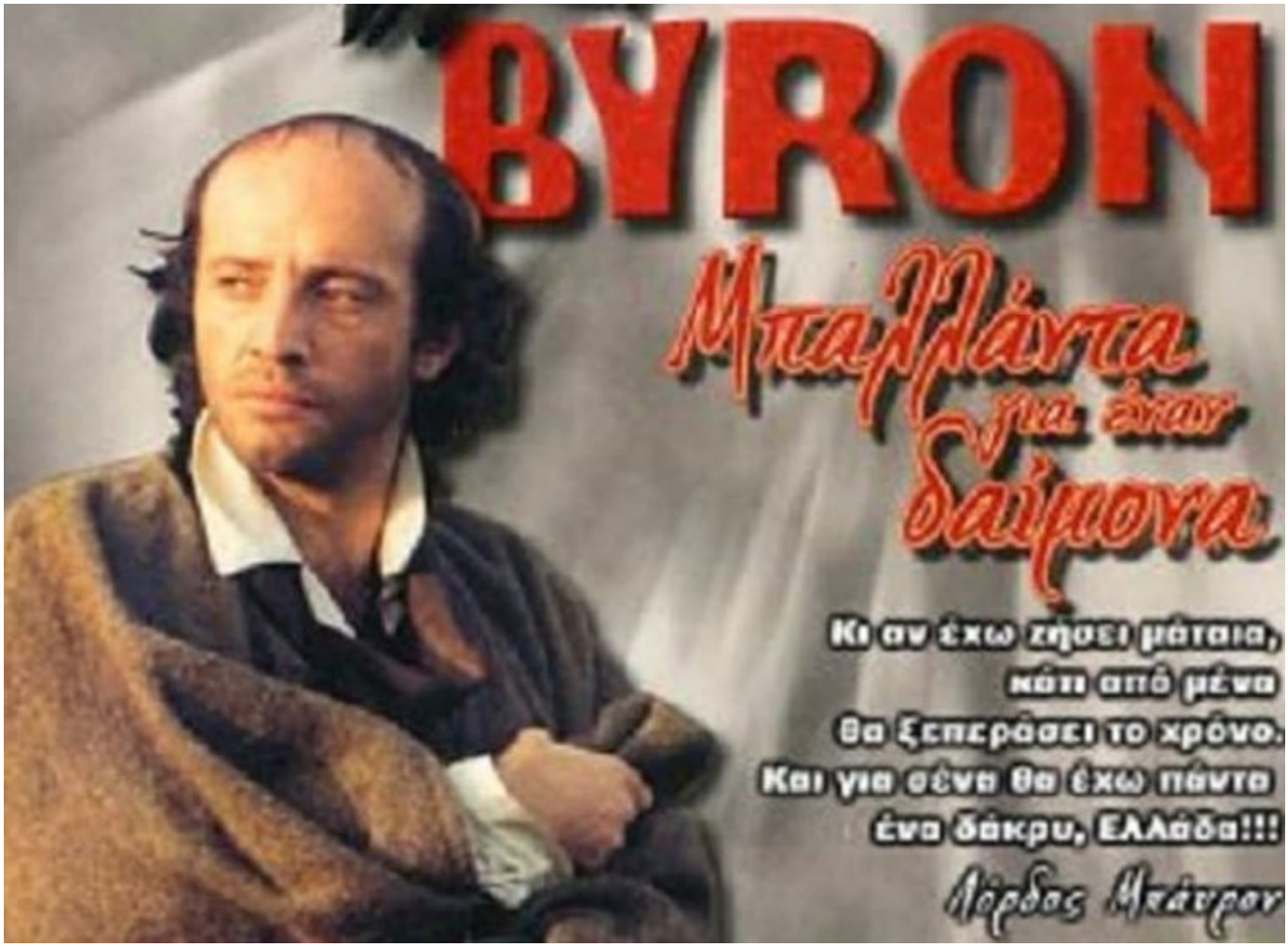

Έγχρωμη ταινία ελληνορωσικής παραγωγής, σε σκηνοθεσία του σπουδαίου Νίκου Κούνδουρου και μουσική του Γιάννη Μαρκόπουλου. Η ταινία, που διαρκεί 138 λεπτά, αναφέρεται στην παρουσία του Λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι το 1824 και επικεντρώνεται όχι τόσο στον αγώνα των «Ελεύθερων Πολιορκημένων», όσο στους δαίμονες του ρομαντικού ποιητή. Στο ρόλο του Λόρδου Βύρωνα ο Μάνος Βακούσης.

Είναι μία αντιηρωϊκή ταινία, με εντελώς διαφορετικό αφηγηματικό πλαίσιο από τις προηγούμενες ταινίες για το ‘21. Προβλήθηκε τη σεζόν 1992-1993, έκοψε 30.000 εισιτήρια πανελλαδικά και κατέλαβε την 4η θέση ανάμεσα σε 11 ταινίες. Η ταινία απέσπασε επτά βραβεία στο Φεστιβάλ Διεθνούς Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης και έξι Κρατικά Βραβεία.

Πηγή: sansimera.gr